

RECENZE

SSH Kompletní průvodce

Pouze v případě, že se poněkud více zabýváte bezpečnostní problematikou, budete něco tušit nebo vědět o významu technologie SSH. Možná jste však uživateli programů jako jsou SecureCRT nebo Putty, a rádi byste se dozvěděli více o podstatě ochrany vašich datových toků. Právě pro všechny takovéto zapálené fanoušky je následující kniha.

Autor: D. J. Barrett, R. E. Silverman
Vydavatelství: Computer Press, Brno, 2003
Počet stran: 556
Doporučená cena: 750 Kč

Publikace byla převzata a přeložena ze zdrojů nakladatelství O'Reilly, a již to je dobrým znamením. Přesně ve shodě se s podtitulem se jedná důkladné, vyčerpávající pojednání o všech aspektech SSH a jeho použití v praxi. Ihned zpočátku mám však dvě zprávy – ta dobrá je, že publikace zohledňuje uživatele vícera operačních systémů, ta horší je fakt, že drtivá většina výkladu probíhá na platformě unixového typu, takže pokud jste tomuto světu příliš nepřivykli, čeká vás perná práce.

Omluvou autorům je pochopitelně skutečnost, že SSH na UNIXu vzniklo a dovoluje maximální možnosti konfigurace.

Témata jsou v knize rozvržena v jakémsi historicko-logickém plánu: v úvodu narazíte na historické souvislosti a pojednání o samotném principu fungování, dále již vás čekají praktické kapitoly o kompilaci zdrojových souborů a globální konfiguraci SSH serveru. Následující části zahrnují podrobnosti o správě klíčů, nastavení klientů a další speciality, jako je směrování portů. Zhruba třetí část kniha pak nabízí praktické informace typu doporučených nastavení, případových studií, řešení typických problémů a odpovědi na nejčastější otázky. V posledním oddíle je podrobně zpracována implementace na další platformy, jako jsou Windows či Macintosh, a to v podobě komerčních i volně dostupných řešení.

Jak jsem již zmínil, publikace je velmi obsažná, detailní a zabíhá do všech podrobností. Její studium není pro začátečníky a vyžaduje zřejmě znalosti práce se systémem UNIX (Linux) a orientaci v bezpečnostní a síťové problematice. Na druhou stranu, jinou takovou knihu prostě nekoupíte.

PATRIK MALINA

RECENZE

Operační systém Linux Příručka uživatele

S postupujícími léty přestává být operační systém Linux senzací a potenciální uživatelská veřejnost již přešla k ryze praktickým záležitostem. Tato kniha proto rozhodně není ve své kategorii ojedinělou publikací (myšleno co do jejich počtu), a přesto si zaslouží pozornost. Je totiž napsána poměrně neotřelým způsobem, k čemuž jistě přispívá osoba poměrně mladého autora s každodenními zážitky z akademického prostředí.

Co se týče celkové koncepce knihy a rozvržení jednotlivých kapitol, není namístě očekávat žádné zázraky. Začátečník v Linuxu zkrátka musí pochopit, co je to příkazový interpret, jak fungují roury, jak pracuje souborový systém a co jsou regulární výrazy.

Důsledkem je pochopitelně očekávaná náplň jednotlivých kapitol, takže zde najdete základní pojmy a historické poznámky, souborový systém a procesy, příkazy shellu, zpracování textu různými způsoby, minimální úvod do sítí a na závěr zmínku o architektuře X serverů a grafického rozhraní.

Jak jsem naznačil, síla autorova přístupu nespočívá k rozsahu či výběru témat, ale v důsledném výkladu. Dokázal se totiž na mnoha místech

Autor: Vilém Vychodil
Vydavatelství: Computer Press, Brno, 2003
Počet stran: 260
Doporučená cena: 269 Kč

velmi dobře vstít do situace neznalého začátečníka a především dbá, aby pojmy jemu samozřejmě byly vysvětleny, neb nový adept je pochopitelně vidí v jiném světle. Dozvíte se tedy např. nejen že můžete být vlastníkem souborů, ale co to opravdu znamená. Jiný příklad – řada autorů běžně pracuje s pojmem žurnálovací souborový systém, nicméně tvůrci této knížky stálo za to utrosit větu s vysvětlením tak „samozřejměho“ pojmu.

A takto by bylo možné pokračovat dlouho, neboť kniha je v tomto ohledu ke čtenáři nesmírně pozorná a milosrdná.

Zeptá-li se mne začínající zájemce o Linux na knižní tip, rozhodně je tento titul mým favoritem. Praktičnost příručky a kvalita obsažených základních informací jsou na poměrně vysoké úrovni, a rozhodně dají všem hodně do linuxového života.

PATRIK MALINA

RECENZE

Macromedia HomeSite 5 Vytváření webových stránek

Původně editor HTML stránek HomeSite má za sebou skvělou minulost a v každém případě prožívá zajímavou přítomnost, a to především díky převzetí firmou Macromedia.

Nástroj, jenž si svou pověst vydobyl neúprosnou kvalitou a novátorstvím, byl navíc proměněn současným „pánem“ do robustní aplikace pro komplexní návrh. Možná právě to byl ten pra-

Autor: Petr Vostrý
Vydavatelství: Computer Press, Praha, 2002
Počet stran: 163
Doporučená cena: 239 Kč

vý důvod, proč mu konečně věnovat samostatnou knihu.

Publikace je koncipována v duchu základní uživatelské příručky pro každého, kdo se těžko prodírá originální anglickou nápovědou a nepreferuje metodu pokus-omyl. Jinými slovy by se dalo říci, že jde o takovou základní kuchařku, popisující jak sáhnout po té které vymoženosti HomeSite a bez zbytečných komplikací ji využít. Protože svazek je opravdu útlý, nečekejte žádná sáhodlouhá teoretická pojednání: výklad jazyka HTML či dalších technologií, jako jsou CSS či PHP, je zastoupen pouze v podobě občasných fragmentů, a pokud o podstatě tvorby webových dokumentů nic netušíte, tak zde se to nenaučíte.

Na druhou stranu autor důsledně výklad podřídil výtčenému cíli – rychle se naučit HomeSite používat. Najdete zde, byť ve značně zhuštěné podobě, názorný popis širokého spektra funkcí od základní práce s projekty přes popis rozhraní, editaci, čištění a kontrolu kódu až po spojení s dalšími aplikacemi Macromedie. Zhruba od poloviny knihy jsou kapitoly rozvrženy v souladu s logikou tvorby dokumentu, takže je řeč o textu, tabulkách, stylech, obrázcích, rámcích či formulářích. Opravdu symbolicky jsou zařazeny stati o PHP a dynamickém webu vůbec.

Tato kniha je bezesporu určena pro uživatele, kteří se chtějí poměrně rychle zapracovat do jim dosud neznámého prostředí. Nápomocno jim bude cédérčko se zkušební verzí programu, ovšem naleznou na něm i řadu položek, o jejichž smysluplném využití si mnoho nepřečtou: PHP, webový server Apache, databázi MySQL a další. Škoda, těch pár desítek stran navíc by hodně pomohlo ukázat, v čem je HomeSite opravdu silný.

PATRIK MALINA

RECENZE

QuarkXPress 4&5 Podrobná příručka

Ačkoliv bychom v oblasti počítačové sazby jen velmi těžko hledali tak proslulý nástroj, jakým je „Quark“, je až s podivem, že mu v češtině bylo věnováno jen minimum publikací. Náprava této drobné křivdy přichází v podání autora, jemuž je psaní obdobných publikací evidentním koníčkem, takže nastupující generace „sazečů“ bude mít k dispozici srozumitelnou a dobře použitelnou učebnici.

Protože umění dobré sazby není jen o zvládnutí aplikace jako takové, zahrnuje publikace v přiměřeném rozsahu také esenciální témata o pravidlech sazečské práce a způsobu realizace tradičních pravidel pomocí moderních technologií. Stejně tak nelze než pochválit rozvržení celé látky do jednotlivých kapitol: autor nevychází z rozložení uživatelského rozhraní či jiných vlastností Quarku, ale důsledně postupuje ve shodě s logikou práce začátečníka, jenž získává první zkušenosti na prostých dokumentech a v souladu s nabývanými znalostmi může plynule pokračovat ve čtení.

Příručka zahrnuje v podstatě veškerá důležitá témata, jež potřebujete znát na cestě od uchopení textu po předání k tisku. Od základního popisu ovládání programu se přes formátování zna-

Autor: Jiří Hlavenka
Vydavatelství: Computer Press, Praha, 2003
Počet stran: 292
Doporučená cena: 347 Kč

ků a odstavců čtenář propracuje k vícestránkovým dokumentům, použití stylů a předlohových stran, aby se posléze zaměřil na pokročilejší typografické problémy, jako jsou dělení slov, tvorba tabulek a práce s tabulátory. Následuje nakládání s barvami, pak přibudou obrázky a vzájemně se dozvíte o předtiskové přípravě. V závěru nechybí popis možností nastavení programu, cenné rozdíly mezi verzemi 4 a 5 a pojednání o rozšířeních.

Příjemné je, že výklad je přiměřeně obtížný a povětšinou dostatečně názorný. Text je průběžně členěn na výuku a praktická cvičení, což je také poměrně zdařilé, a jednotlivým problémům je věnováno sdostatek prostoru, takže čtenář má prakticky vždy velkou naději, že popisované záležitosti porozumí. Vezmeme-li v úvahu absenci podobných titulů na trhu, chvála autorům za tuto knížku.

PATRIK MALINA 3 0471/FEL □

RECENZE

OpenOffice.org Uživatelská příručka

První, čeho si na zajímavé publikaci OpenOffice.org 1.0.1 všimnete, je zvláštní jméno autora. Tím však výčet zvláštností zdaleka nekončí. Příkládání CD ke knižce je dnes běžné, v tomto případě však můžeme říci, že kniha je přidána k CD. Pracovníci SuSE CR, kteří se podíleli na lokalizaci OpenOffice, připravili i text recenzované publikace.

Autor: SuSE CR
Vydavatelství: Computer Press, Praha, 2002
Počet stran: 168
Doporučená cena: 197 Kč + CD-ROM

Ten byl zřejmě koncipován pro zveřejnění v elektronické formě, neboť v publikaci je standardní obsah, ale vlastní text začíná dalším stručným obsahem bez čísel stránek, což zřejmě byly hyperlinky na příslušné části daného textu.

OpenOffice je nástupcem StarOffice, a je to dnes asi nejlepší volně šiřitelná náhrada předraženého MS Office, a navíc je multiplatformní. Na cédérku najdete instalaci do češtiny přeložené verze 1.0.1 pro MS Windows, Linux i Solaris. CD se mi velice líbilo, protože volné místo bylo využito pro bootovatelnou linuxovou distribuci SuSE 8.1, která nepotřebuje instalaci na pevný disk, chcete-li však zachovat nastavení mezi restarty počítače, pak si vytvoří tři soubory na „disku C:“. Linux i OpenOffice tak lze provozovat i na počítači, na který byste jinak Linux nemohli nebo nesměli nainstalovat (např. v práci).

Samotná příručka obsahuje velice podrobný návod k instalaci OpenOffice pro každý z podporovaných OS. I další části jsou napsány srozumitelně i pro začátečníky a popisují koncepci práce OpenOffice s dokumenty a dále pak jednotlivé její součásti.

První a nejrozsáhlejší popis patří textovému procesoru jménem Writer, následuje tabulkový procesor Calc, Impress (prezentace) a Draw (vektorové kreslírko). Závěr patří specializovanějším tématům, jako je nastavování uživatelského rozhraní, různé typy a příklad použití. Škoda, že právě příkladům nebylo věnováno alespoň pár stránek navíc.

Pro zájemce o českou verzi OpenOffice s tištěnou příručkou je případná koupě dobrou investicí.

JAN ŽDÁREK 3 0472/FEL □

RECENZE

Knihy kódů a šifer Dějiny kryptografie

Britský spisovatel Simon Singh není na poli popularizace vědy a technologií žádným nováčkem. Český už od něj vyšla Velká Fermatova věta, nyní přichází na trh další ojedinělé dílo: Kniha kódů a šifer.

Jedná se o velmi čtivě napsaný přehled dějin kryptografie. Začneme ve starověku u jednoduchých šifer typu „záměna písmenka za písmeno“ a projdeme více než dvě tisíciletí evropských dějin (s jedním zastavením u kryptografie arabské). Zastavíme se u klíčů vyměňovaných mezi Bobem, Alicí a Evou, svá tajemství nám odhalí algoritmus RSA, systém PGP a další moderní technologie. Na konci nechybí výhled do budoucna, do světa kvantových počítačů i kvantové kryptografie.

Autor si podrobně všímá role, kterou šifry sehrály ve zlomových okamžicích světových dějin – samozřejmě během obou světových válek, ale třeba i při odhalení spiknutí Marie Stuartovny proti britské královně Alžbětě. Osudy šifer se prolétají s jejich tvůrci i dešifrátoři, čtenář se s pomocí šifry může dokonce vypravit hledat poklad.

Ke knize lze mít pouze několik spíše kosmetických výhrad. Autor je podstatně více doma

Autor: Simon Singh
Vydavatelství: Dokořán a Argo, Praha, 2003
Počet stran: 382
Doporučená cena: 350 Kč

v oblasti kryptografie než na poli dějin starověku. Kapitola o vyluštění lineárního písma B obsahuje i drobné hříšky na straně překladu/redakce knihy. A zatímco text o kvantové kryptografii je srozumitelný, část o kvantových počítačích je již srozumitelná podstatně méně, přičemž některé informace by se daly označit snad až za fyzikálního hlediska zavádějící. To jsou ovšem jen drobné kazy na jinak velmi hodnotném a zcela ojedinělém díle.

Tuzemský vydavatel knihy nám část textu dal volně k dispozici rovněž v elektronické podobě. Nemusíte tedy kupovat zajíce v pytli. Na webových stránkách www.scienceworld.cz najdou zájemci kapitoly o prolomení šifry německého „válečného“ stroje Enigma i pojednání o tom, jak se na poli kryptografie uplatnil Charles Babbage, neúspěšný konstruktér parního počítače z 1. poloviny 19. století.

PAVEL HOUSER 3 0470/FEL □